

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2020.gada 11.martā Nr.6-1/182

Uz 03.03.2020. Nr. 12-5e/1120

Talsu novada pašvaldībai
pasts@talsi.lv

Par transportu bērnu nokļūšanai pirmsskolas izglītības iestādē

Tiesībsargs ir izskatījis personas I iesniegumu par transporta nodrošināšanu iesniedzējas pirmsskolas vecuma bērnu, dzīvojošu Tiņģerē, Īves pagastā, Talsu novadā, nokļūšanai pirmsskolas izglītības iestādē (turpmāk – PII) “Saulstariņš” Valdemārpilī, Talsu novadā un atpakaļ dzīvesvietā.

Iesniedzēja informēja, ka problēma ar bērnu nogādāšanu PII radās kopš 2019. gada 1. jūnija, kad, pamatojoties uz pašvaldības lēmumu, tika slēgta PII grupa Īves pagastā, Tiņģerē, Talsu novadā, kas darbojās kā PII “Saulstariņš” filiāle, un 10 bērni no Tiņģeres, tai skaitā perseonas I bērni sāka apmeklēt PII “Saulstariņš” Valdemārpilī. Sabiedriskais transports maršrutā Tiņģere - Valdemārpils nodrošina iespēju iesniedzējai nogādāt bērnus PII, taču atpakaļ autobuss kursē tikai plkst. 15:55. Līdz ar to, lai nogādātu bērnus no PII mājās, iesniedzējai ir jāpaliek Valdemārpilī. Šī iemesla dēļ bērnus uz PII un atpakaļ mājās persona I nogādā, izmantojot personīgo automašīnu, un tas ģimenei rada papildu izdevumus.

Saskaņā ar Izglītības likuma 17. panta pirmo daļu katras pašvaldības pienākums ir nodrošināt bērniem, kuru dzīvesvieta deklarēta pašvaldības administratīvajā teritorijā, iespēju iegūt pirmsskolas izglītību un pamatizglītību bērna dzīvesvietai tuvākajā izglītības iestādē. Savukārt Izglītības likuma 17. panta trešās daļas 14. punktā ir noteikts novada pašvaldības pienākums nodrošināt transportu izglītojamo nokļūšanai izglītības iestādē un atpakaļ dzīvesvietā, ja nav iespējams izmantot sabiedrisko transportu. Tātad pašvaldības pienākums nodrošināt transportu nokļūšanai PII un atpakaļ dzīvesvietā attiecas tikai uz tiem bērniem, kuri ir sasnieguši obligāto pirmsskolas izglītības vecumu. Transporta izdevumi par bērnu, kuri nav sasnieguši obligāto pirmsskolas izglītības vecumu, nogādāšanu PII un atpakaļ mājās ir vecāku ziņā. Ņemot vērā, ka vienam no personas I bērniem ir seši gadi un saskaņā ar Vispārējās izglītības likuma 20. pantu bērns apgūst obligāto pirmsskolas izglītības programmu, Talsu novada pašvaldības pienākums ir nodrošināt transportu bērna nokļūšanai PII un atpakaļ dzīvesvietā tikai tad, ja vecākam nav iespējams izmantot sabiedrisko transportu.

Sabiedriskā transporta satiksmes grafiks var nodrošināt iespēju iesniedzējas bērniem nokļūt PII un atpakaļ dzīvesvietā, ja viņi brauktu patstāvīgi. Tomēr, ņemot vērā, ka personas I bērni nav sasnieguši septiņu gadu vecumu, saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24. panta sesto daļu bērni patstāvīgi braukt ar sabiedrisko transportu nedrīkst. Līdz ar to secināms, ka konkrētajā situācijā iespēja izmantot sabiedrisko transportu, lai iesniedzējas bērns, kurš apgūst obligāto pirmsskolas izglītības programmu, nokļūtu PII un atpakaļ dzīvesvietā, ir ierobežota.

Talsu novada pašvaldība vēstulē par personas I jautājumu informēja, ka personas I mājā dzīvo persona, kuras darba vieta ir Valdemārpilī un kura nogādā un pēcpusdienās izņem personas I bērnu no PII, kā arī pašai iesniedzējai, dodoties uz darbu, neregulāri, bet pastāv iespēja nogādāt bērnu PII un atpakaļ mājās. Talsu novada pašvaldības ieskatā vecākiem, kuri dzīvo Tiņģerē un kuru bērni apmeklē PII, pastāv iespēja savstarpēji vienoties par bērna nogādāšanu PII. Līdz ar to pašvaldība uzskata, ka personai I pastāv iespēja nogādāt bērnu PII, izmantojot jau šobrīd pieejamos resursus.

Tiesībsargs uzskata, ka konkrētajā gadījumā pašvaldībai nav pamata aicināt vecākus, kuri dzīvo Tiņģerē un kuru bērni apmeklē PII, vienoties par grafiku, kādā vecāki pavada bērnus līdz PII un atpakaļ mājās. Šādas vienošanās izpildi var apgrūtināt gan vecāka nevēlēšanās uzticēt savu bērnu svešai personai, gan citi apstākļi, piemēram, vecāks pēkšņi nevar uzņemties pienākumu pēc grafika pavadīt bērnus līdz PII sava bērna slimības dēļ. Situācijās, kad personai I vai viņas ģimenes locekļiem attiecīgajā dienā nav jābrauc uz darbu Valdemārpilī un līdz ar to bērnu nav iespējams nogādāt PII un atpakaļ mājās, iesniedzējai ir tiesības saņemt no pašvaldības kompensāciju par transporta izdevumiem. Savukārt Talsu novada pašvaldībai ir pienākums risināt minēto jautājumu. Ievērojot Administratīvā procesa likuma 15. panta divpadsmitajā daļā noteikto, Talsu novada pašvaldība nedrīkst atteikties izlemt jautājumu par braukšanas izdevumu segšanu par pirmsskolas vecuma bērna nogādāšanu PII un atpakaļ mājās, ja nav izdoti attiecīgie saistošie noteikumi, jo pašvaldības pienākumu nodrošināt transportu bērna nokļūšanai PII un atpakaļ dzīvesvietā, ja nav iespējams izmantot sabiedrisko transportu, paredz augstāka juridiska spēka tiesību normas.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 65.² panta 3. punktā noteikto Tiesībsarga biroja kompetenci iesniegt priekšlikumus, kas veicina bērna tiesību ievērošanu, aicinu Talsu novada pašvaldību risināt jautājumu par transporta izdevumu segšanu personai I un izstrādāt saistošos noteikumus, kas nosaka kārtību, kādā Talsu novada pašvaldība sedz transporta izdevumus par obligāto pirmsskolas izglītības vecumu sasniegušo bērnu nokļūšanu izglītības iestādē un atpakaļ dzīvesvietā. Ņemot vērā, ka transporta jautājums var skart arī pārējos Tiņģerē dzīvojošos pirmsskolas izglītības vecumu sasniegušos bērnus, aicinu pašvaldību apzināt situāciju un izvērtēt nepieciešamību nodrošināt organizētu pirmsskolas izglītības vecuma bērnu nogādāšanu PII un atpakaļ dzīvesvietā. Par rekomendāciju izpildi lūdzu informēt tiesībsargu **līdz 2020. gada 11. jūnijam.**

Tiesībsarga pilnvarojumā
Bērnu tiesību nodaļas vadītāja

L.Grāvere

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu